

FURIÓ

Era *Alfulell* lloc de 12 cases de moriscos; despoblat, se li donà carta de repoblació el 1607 amb el nom de *Fulell* o *Furell*, mal llegit amb T- per SSiv., 59. Reglè (119) troba *Fulell* amb 22 moriscos, de l'Abat de Vall-digna; Lapeyre amb el nom d'*Alfuley*, amb 30 moris-⁵cos els anys 1523, '63, '72 i 1602 (p. 39).

Deu ser d'origen aràbic. Probablement de la fecundíssima arrel *hll* 'deslligar, resoldre, permetre', 'filat'; en una forma *hulāl* o *hullāl*, i dissimilació *Al-fulel* > *Al-furell*, que tindria un sentit com 'cosa permesa' o 'lícita' o 'filada, teixida'; cf. *halāl* «legítimus, licet, solvere» *RMa*, 89, 454, 457, 584; amb *hullāl* plural de *háll* 'que resol' i de *halla*; *hulal*, plural de *hulla*, que està molt ben documentat: *RMa*, l'Edrissi i diccs. clàssics (Lane) amb el sentit de «robe, manteau» i¹⁵ «dais» ('palli') «ornaments sacerdotaux», en l'egipci Boqtor (Dozy I, 312).

FURIÓ

Hort de Furió, partida del terme de la Pobla Llargà (Ribera Alta de Xúquer) (xxxI, 114.28).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Caseta de Furió*, Villalonga de l'Assafor (xxxIII, 49.15).

Recollit com a cognom a l'Atzúbia (Mq. de Dénia) (xxxIII, 115.4).

Can Furiós, partida del terme de Moscarí (Mallorca) (xl, 73.9).

ETIM. Com a cognom només allà i a Mallorca³⁰ (*AlcM* i *DAG*); no convé, doncs, com vol *AlcM*, fer-lo derivar del NL romà FURIUS. Probablement d'un àr. *ḥuryūn*, plural de *ḥury* 'graner' (d'on ve el cat. *alforí*, *DECat*), encara que els diccs. no li registrin més que el plural irregular *àbrà* (*RMa* «horreum», 416).

-*Furt*, *Beni* ~, V. *Fortaleny* *Fusero*, *Fuses*, *Fusos*, V. *Fua*

El Fuset (*fuzét*), partida del terme d'Ontinyent⁴⁰ (xxxII, 116.17). Deu venir de *ḥuzāt* que *RMa* registra com plural de *ḥuzza* «nodus» i tindria també un sentit com 'vorera', 'rodal d'una roba o vestit': «alforza, borde del vestido» *PAlc*, 118.98, i Dozy I, 289, el troba en els Abbàdides; i en el glossari algerià de Hélot, traduït «plis», «troussis» (és l'ètimon del cast. *alforza*).

FUSTANYA

Llogaret de la vall de Ribes, agregat a Queralbs,

damunt la vila, a 0h45 a dalt i a l'esquerra del Fre-ser.

PRON. LOC.: *fustanyà* a Ribes, Casac. 1920; id. a Queralbs, 1929, 1935.

MENCIONS ANT. 839: *Fustiniano* (Acte C.SdUrg. i còpia S. XII, però *Fostenà*, en el Capbreu, ed. PPUjol, n.º 203); 978: *Fustinianum* (imprès *Furt*, Monsalv. xvii, 29); 1030: *Fostiniano* (Alart, *Priv.*, 31); S. XII, doc. cat. de Ribes, *Fostegà* (PPujol, *Docs. Vg. Urg.*, 5.1) [llavors *g = y = n*]; 1162: parr. Sti. Saturnini de *Faustiniانو* (*MarcaH.*, col. 1335.20f.);¹ 1278: *Fustiniano* (Alart, *Priv.*, 322); 2a. meitat del S. XIII: *Fusteynà* (Delcor, *Juifs Puigcerdà Sefarad*, 1966, 32ss.); 1283: *Fustinyà*, *Fustanyà* (i en el títol *Fusteyà*) (RLR iv, 55); 1348: Sant Cerni de *Fustenyà* (SerraV., *Pinós M.* III, 216); 1359 (*CoDoACA* XII, 86); 1380: parroquia de *Fustinyà* (*InvLC*, 499).

Encara que les formes en *Fost-* de 1030 i del doc. cat. del S. XII, hi fan excepció, predominen de molt les de vocal *u*; és possible, per aquelles, pensar si ve de FAUSTINUS, com indicaria la menció de 1162, però no ens fiem d'aquesta que no està identificada segurament.

²⁵ Meyer-Lübke (*BDC* xi, 12) va admetre que ve d'un *FUSTINIUS que és natural postular puix que *Fustius* està ben documentat (4 cites en Schulze), i es pot dir que forma família (també hi ha *Fustilius* i *Fustrius*); també Aebischer (*Top.*, 92) ho accepta, tot vacil·lant. El fet és que en català la *u* i la *o* pretòniques es mantingueren pertot sense confusió fins al S. xv, per tant la majoria de *Fu-* és significativa, i podem admetre que les excepcions són degudes a la influència del nom *Fost/Faust*, que era popular a Catalunya.³⁵

En el dubte, acabaran de decidir-nos del tot dos noms de lloc estrangers, homòlegs: *Fustignac*, poble de la Haute-Garonne (prop de Muret) (entre St. Martori i Lombez), documentat *Fustiniacum* ja c. l'a. 940 (*Hist. Lgd.* v, 203) i després sovint en el *Cart.* de Lezat: perquè era una de les grans propietats d'aquest monestir, p. ex. en un doc. de l'a. 1058 (*Hist. Lgd.* v, 1749). Sempre amb *u*, que és inequívoca sonant *ū*, com a testimoni de FŪSTINIUS amb *ū* llarga. D'altra banda hi ha un italià *Fustagnano*, a la prov. de Tèrmo, agre. a Rocca Santa Maria.

¹ Però no és segur que es tracti d'aquest poblet perquè va citat a continuació de molts pobles de Cerdanya (Tallorta, Alp, Mosoll i Das) i en segueixen altres de Conflent (Casafabre ---). Però ho corrobora l'advocació a St. Sadurní, coincident amb la que consta l'any 1348.